

на Османъ паша съ Шипченския отрядъ стана още по трудна. Освѣнъ това силитѣ на Сюлейманъ паша на Шипка бѣха приблизително еднакви съ ония на генералъ Радецки. Нѣма съмнение, че ако Сюлейманъ даже сполучеше да завладѣе атакуванитѣ пунктове, то малочисленността на неговитѣ сили нѣмаше да му позволи да развие този успѣхъ, и работата въ най добъръ случай щеше да се сведе къмъ една частна, но много скъпа побѣда. Тя нѣмаше да промѣни нищо съществено въ стратегическо положение на двѣтѣ страни, а между това щеше да истоци и отслаби и безъ това слабия турски отрядъ. Съ силитѣ, които располагаше къмъ това врѣмя турския генералъ, той неможеше и негрѣбваше да си задава други цѣли, освѣнъ скромната задача да удържа пасивно Шипченския проходъ до пристиганието на сериозни подкрѣпления. Слѣдователно, отъ точка зрѣние на стратегическата обстановка, боя на 5 й Септемврий *бѣше створшенно безполъзень.*

Касателно дѣйствиата на руситѣ въ тоя бой могатъ да се направятъ слѣдующитѣ изводи.

1) Двѣтѣ Подолски роти на Св. Никола откривагъ огня сравнително рано, поради което моралното впечатление отъ него бѣше не достаточено потрѣсающе. Чини ни се, че ако тѣ дочакаха противника да се приближи на 100-тина раскрача до окопитѣ, ефекта отъ дружитѣ залпове би билъ много по силенъ и атакующия едвали щеше да има и този частенъ успѣхъ, който първо врѣмя достигна. Въ нощния бой два три дружни залпа, дадени въ упоръ, произвеждатъ страшно морално дѣйствие. Напротивъ, ранното откривание на огня дава възможность на настѣпающия да се усвои, да привикне къмъ опасността и слѣдователно да я прѣнася по спокойно. Както показва опити отъ сѣщия бой на Волинската височина 3—4 залпа направени въ упоръ, бѣха достаточни за да се повърне атакующия назадъ. Подполковникъ Сендецкый съ 3—4 залпа направи много